

Sprawa C-49/09

Komisja Europejska

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Podatek od wartości dodanej – Dyrektywa 2006/112/WE – Późniejsze przystąpienie państw członkowskich – Przepisy przejściowe – Stosowanie w czasie – Stosowanie obniżonej stawki – Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt oraz obuwie dziecięce

Streszczenie wyroku

Postanowienia podatkowe – Harmonizacja ustawodawstw – Podatki obrotowe – Wspólny system podatku od wartości dodanej – Uprawnienie państw członkowskich do tymczasowego stosowania obniżonej stawki

(dyrektywa Rady 2006/112, art. 98, 115, załącznik III)

Uchybia zobowiązaniom ciężącym na nim na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy 2006/112 w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z jej załącznikiem III, państwo członkowskie, które stosuje obniżoną stawkę podatku od wartości dodanej w wysokości 7% w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, podczas gdy w dniu 1 stycznia 1991 r. nie stosowało ono podatku od wartości dodanej w rozumieniu dyrektywy 2006/112 ani systemu opodatkowania wykazującego zasadnicze cechy podatku od wartości dodanej, a zarazem nie zostało spełnione przesłanki stosowania art. 115 dyrektywy 2006/112.

W konsekwencji odstępstwo przewidziane we wskazanym art. 115 zależy od spełnienia dwóch kumulatywnych przesłanek. Pierwsza wymaga, aby dane państwo członkowskie w dniu 1 stycznia 1991 r. stosowało podatek od wartości dodanej w rozumieniu dyrektywy 2006/112 lub przynajmniej aby system opodatkowania posiadał te same cechy co wspólny system podatku od wartości dodanej. Druga wymaga, aby w ramach tego opodatkowania dostawa towarów i świadczenie usług, o których mowa w omawianym artykule, podlegały w dniu 1 stycznia 1991 r. obniżonej stawce.

(por. pkt 42, 54, 57; sentencja)

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 28 października 2010 r. (*)

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Podatek od wartości dodanej – Dyrektywa 2006/112/WE – Późniejsze przystąpienie państw członkowskich – Przepisy przejściowe – Stosowanie w czasie – Stosowanie obniżonej stawki – Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt oraz obuwie dziecięce

W sprawie C-49/09

mającej za przedmiot skargi o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 2 lutego 2009 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez D. Triantafyllou oraz K. Herrmann, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanej przez M. Szpunara, M. Dowgielewicza, M. Jarosza oraz przez A. Rutkowską, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

TRYBUNA (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, D. Šváby (sprawozdawca), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász i J. Malenovský, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 kwietnia 2010 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi w skardze do Trybunału o stwierdzenie, że stosując obniżoną stawkę podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT”) w wysokości 7% w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347, s. 1) w związku z jej załącznikiem III.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

2 Z dniem 1 stycznia 2007 r. dyrektywa 2006/112 uchyla i zastępuje szóstą dyrektywę Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości

dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. L 145, s. 1, zwan? dalej „szósta dyrektywa”).

3 Artyku? 96 dyrektywy 2006/112, odpowiadaj?cy art. 12 ust. 3 lit. a) akapit pierwszy szóstej dyrektywy, stanowi:

„Pa?stwa cz?onkowskie stosuj? stawk? podstawow? VAT, która jest okre?lana przez ka?de pa?stwo cz?onkowskie jako procent podstawy opodatkowania i która jest jednakowa dla dostaw towarów i ?wiadczenia us?ug”.

4 Zgodnie z art. 97 ust. 1 dyrektywy 2006/112:

„Od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2010 r. stawka podstawowa nie mo?e by? ni?sza ni? 15%”.

5 Artyku? 98 ust. 1 i 2 omawianej dyrektywy ma nast?puj?ce brzmienie:

„1. Pa?stwa cz?onkowskie mog? stosowa? jedn? lub dwie stawki obni?one.

2. Stawki obni?one maj? zastosowanie wy??cznie do dostaw towarów i ?wiadczenia us?ug, których kategorie s? okre?lone w za??czniku III [...]”.

6 Zgodnie z art. 99 ust. 1 dyrektywy 2006/112 stawki obni?one okre?lane s? jako procent podstawy opodatkowania, który nie mo?e by? ni?szy ni? 5%.

7 Artyku?y 109 i nast?pne dyrektywy 2006/112 reguluj? warunki, na jakich dane pa?stwa cz?onkowskie do czasu wprowadzenia przepisów ostatecznych mog? stosowa? odmienne przepisy w odniesieniu do obni?onych stawek podatku VAT. Owe odmienne przepisy dotycz? stosowania obni?onych stawek, ni?szych ni? 5%, utrzymania obni?onych stawek na towary i us?ugi inne ni? okre?lone w za??czniku III do dyrektywy 2006/112, a tak?e stosowania obni?onej stawki, która nie b?dzie ni?sza ni? 12%.

8 Zgodnie z art. 114 ust. 1 dyrektywy 2006/112:

„Pa?stwa cz?onkowskie, które w dniu 1 stycznia 1993 r. by?y zobowi?zane do podwy?szenia stawki podstawowej obowi?zuj?cej w dniu 1 stycznia 1991 r. o ponad 2%, mog? stosowa? stawk? obni?on? ni?szej ni? stawka minimalna ustalona w art. 99 do dostaw towarów i ?wiadczenia us?ug nale??cych do kategorii okre?lonych w za??czniku III.

Ponadto pa?stwa cz?onkowskie, o których mowa w akapicie pierwszym, mog? stosowa? tak? stawk? do us?ug restauracyjnych, odzie?y dzieci?cej, obuwia dzieci?cego oraz budownictwa mieszkaniowego”.

9 Zgodnie z art. 115 dyrektywy 2006/112:

„Pa?stwa cz?onkowskie, które w dniu 1 stycznia 1991 r. stosowaly stawk? obni?on? do us?ug restauracyjnych, odzie?y dzieci?cej, obuwia dzieci?cego i budownictwa mieszkaniowego, mog? utrzyma? tak? stawk? w odniesieniu do dostaw takich towarów lub do ?wiadczenia takich us?ug”.

10 W tytule VIII dyrektywy 2006/112 rozdzia? 5, zatytu?owany „Przepisy przej?ciowe”, w art. 123–130 zawiera regulacje przyznaj?ce okre?lonym pa?stwom cz?onkowskim, które w dniu 1 maja 2004 r. przyst?pi?y do Unii Europejskiej, zwolnienie wraz z prawem do odliczenia VAT zap?aconego na poprzednim etapie dostawy okre?lonych towarów oraz dopuszczaj? stosowanie obni?onej stawki VAT do okre?lonych towarów.

11 W odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej art. 128 dyrektywy 2006/112 stanowi:

„1. Polska może stosować zwolnienie z prawem do odliczenia VAT zapłaconego na poprzednim etapie do dostaw niektórych księzek i specjalistycznych periodyków, do 31 grudnia 2007 r.

2. Polska może utrzymać stawkę obniżoną wynoszącą co najmniej 7% w odniesieniu do świadczenia usług restauracyjnych, do 31 grudnia 2007 r. lub do czasu wprowadzenia przepisów ostatecznych, o których mowa w art. 402, w zależności od tego, który z tych terminów będzie wcześniejszy.

3. Polska może utrzymać stawkę obniżoną wynoszącą co najmniej 3% w odniesieniu do dostaw środków spożywczych, o których mowa w pkt 1 załącznika III, do 30 kwietnia 2008 r.

4. Polska może utrzymać stawkę obniżoną wynoszącą co najmniej 3% w odniesieniu do dostaw towarów i świadczenia usług zwykle przeznaczonych do wykorzystania przy produkcji rolnej, jednakże z wyłączeniem dóbr inwestycyjnych, takich jak maszyny lub budynki, o których mowa w pkt 11 załącznika III, do 30 kwietnia 2008 r.

5. Polska może utrzymać stawkę obniżoną wynoszącą co najmniej 7% w odniesieniu do świadczenia usług związanych z budową, remontem i przebudową budynków mieszkalnych, które nie są wykonywane w ramach polityki społecznej, z wyłączeniem materiałów budowlanych oraz w odniesieniu do dostaw, przed pierwszym zasiedleniem, budynków mieszkalnych lub części budynków mieszkalnych, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. a), do 31 grudnia 2007 r.”.

12 Wskazane odstępstwa zostały ustanowione w ramach negocjacji bieżących podstaw Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosować w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, s. 33, zwanego dalej „aktem przystąpienia”). Są one zawarte w rozdziale 9 pkt 1 lit. a)–c) załącznika XII do aktu przystąpienia.

13 Artykuł 24 aktu przystąpienia stanowi:

„Środki wymienione w załącznikach V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII oraz XIV do niniejszego aktu mają zastosowanie do nowych państw członkowskich na warunkach określonych w tych załącznikach”.

14 Załącznik XII do aktu przystąpienia jest zatytułowany „Wykaz, o którym mowa w artykule 24 aktu przystąpienia: Polska”. Rozdział 9 owego załącznika, zatytułowany „Podatki”, zawiera pkt 1, który w następujący sposób określa jako mające zastosowanie regulacje wspólnego systemu podatku VAT:

„31977 L 0388: szósta dyrektywa Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. L 145 [...], s. 1), ostatnio zmieniona przez:

– 32002 L 0038: dyrektywa Rady 2002/38/WE z dnia 7.5.2002 r. (Dz.U. L 128 [...], s. 41).

a) W drodze odstępstwa od artykułu 12 ust. 3 litera a) dyrektywy 77/388/EWG Polska może (i) stosować zwolnienie z prawem odliczyć podatku zapłaconego w stadium poprzedzającym

dostaw? niektórych ksi??ek i periodyków specjalistycznych do 31 grudnia 2007 roku oraz (ii) mo?e utrzyma? obni?on? stawk? podatku od warto?ci dodanej nie ni?sz? ni? 7% na dostaw? us?ug restauracyjnych do 31 grudnia 2007 roku lub do ko?ca okresu przej?ciowego wymienionego w artykule 28 ust?p 1 dyrektywy, cokolwiek nast?pi wcze?niej.

b) W drodze odst?pstwa od artyku?u 12 ust?p 3 litera a) dyrektywy 77/388/EWG Polska mo?e utrzyma? (i) obni?on? stawk? podatku od warto?ci dodanej nie mniejsz? ni? 3% na ?rodki spo?ywcze (w tym napoje, lecz z wy??czeniem napojów alkoholowych) przeznaczone do spo?ycia przez ludzi oraz zwierz?ta; na ?ywe zwierz?ta, nasiona, ro?liny oraz inne sk?adniki zwykle przeznaczone do wykorzystania w przygotowywaniu ?rodków spo?ywczych; na produkty zwykle przeznaczone do uzupe?niania lub zast?powania ?rodków spo?ywczych, oraz na dostaw? towarów i us?ug, które zwykle przeznaczone s? do stosowania w produkcji rolnej, jednak?e z wy??czeniem ?rodków trwa?ych takich jak maszyny lub budynki, wymienione w punktach 1 i 10 za??cznika H do dyrektywy, do 30 kwietnia 2008 roku, oraz (ii) do 31 grudnia 2007 roku obni?on? stawk? podatku od warto?ci dodanej nie mniejsz? ni? 7% na dostaw? us?ug budowy, remontu i modernizacji budynków mieszkalnych, nie?wiadczonych w ramach programu o charakterze socjalnym, z wy??czeniem materia?ów budowlanych, oraz na dostaw? budynków mieszkalnych lub cz??ci budynków mieszkalnych przed pierwszym zasiedleniem, w rozumieniu artyku?u 4 ust?p 3 litera a) dyrektywy.

c) Dla celów stosowania artyku?u 28 ust?p 3 litera b) dyrektywy 77/388/EWG Polska mo?e utrzyma? zwolnienie z podatku od warto?ci dodanej na mi?dzynarodowy transport osób, o którym mowa w punkcie 17 za??cznika F do dyrektywy, a? do chwili spe?nienia warunku wymienionego w artykule 28 ust?p 4 dyrektywy lub tak d?ugo, jak takie samo zwolnienie jest stosowane przez którekolwiek z obecnych pa?stw cz?onkowskich, cokolwiek nast?pi wcze?niej”.

Uregulowania krajowe

15 Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i us?ug (Dz.U. z 2004 r., nr 54, poz. 535), ze zmianami (zwanej dalej „ustaw? o podatku VAT”), podstawowa stawka podatku VAT wynosi 22%, przy czym istnieje od niej odst?pstwa. Natomiast art. 41 ust. 2 tej ustawy przewiduje obni?on? stawk? podatku wynosz?c? 7% dla towarów i us?ug wymienionych w za??czniku nr 3.

16 Za??cznik nr 3 do ustawy o podatku VAT wymienia w pozycji 45 „odzie? i dodatki odzie?owe dla niemowl?t”, a w pozycji 47 „obuwie dzieci?ce”.

Post?powanie poprzedzaj?ce wniesienie skargi

17 Komisja, uznaj?c ?e stosowanie obni?onej stawki VAT w wysoko?ci 7% do dostaw, importu i wewn?trzspólnotowego nabycia odzie?y i dodatków odzie?owych dla niemowl?t oraz obuwia dzieci?cego jest sprzeczne z przepisami art. 98 dyrektywy 2006/112 w zwi?zku z jej za??cznikiem III, postanowi?a wszcz?? post?powanie w sprawie uchybienia zobowi?zaniom pa?stwa cz?onkowskiego przewidziane w art. 226 WE. Pismem z dnia 23 marca 2007 r. wezwa?a ona Rzeczpospolit? Polsk? do przedstawienia uwag.

18 W swojej odpowiedzi z dnia 22 maja 2007 r. Rzeczpospolita Polska podniosła, że stosowanie obniżonej stawki VAT do omawianych towarów ma na celu wspieranie rodzin i zachęcanie do zwiększenia przyrostu naturalnego w Polsce i wpisuje się w cele „strategii lizbońskiej”. Odwołuje się ona także do stosowania obniżonych stawek podatku VAT do takich samych towarów w Irlandii, w Luksemburgu oraz w Zjednoczonym Królestwie. Wreszcie uważa ona, że uwzględniając ograniczony w czasie charakter stosowania spornych obniżonych stawek, nie mogło dojść do zakłócenia konkurencji.

19 Ponieważ uwagi te nie przekonały Komisji, zwróciła się ona w dniu 1 lutego 2008 r. do Rzeczypospolitej Polskiej z uzasadnioną opinią, w której wezwała ją do przyjęcia środków wymaganych do usunięcia zarzucanego naruszenia w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania opinii.

20 Pismem z dnia 31 maja 2008 r. Rzeczpospolita Polska podtrzymała swoje stanowisko.

21 Ponieważ argumenty Rzeczypospolitej Polskiej nie przekonały Komisji, postanowiła ona wnieść niniejszą skargę.

W przedmiocie skargi

Argumentacja stron

22 Komisja zarzuca Rzeczypospolitej Polskiej stosowanie obniżonej stawki VAT w wysokości 7% do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, z naruszeniem art. 98 dyrektywy 2006/112 w związku z jej załącznikiem III.

23 Komisja przypomina, że celem dyrektywy 2006/112 jest harmonizacja podatku VAT. Ponieważ obniżona stawka podatku VAT stanowi wyjątek od zasady, należy ograniczyć jej stosowanie do konkretnych i szczególnych sytuacji wyraźnie wymienionych we wspomnianej dyrektywie.

24 Komisja podkreśla, że art. 98 ust. 2 dyrektywy 2006/112 jednoznacznie stanowi, iż obniżone stawki mają zastosowanie wyłącznie do dostaw towarów i świadczenia usług, których kategorie są określone w załączniku III do dyrektywy, oraz że nie wymienia ona ani „odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt”, ani „obuwia dziecięcego”.

25 Okoliczności, że niektóre państwa członkowskie utrzymały obniżoną stawkę podatku VAT na omawiane wyroby zarówno ze względu na art. 114, jak i art. 115 dyrektywy 2006/112, jeżeli stosowały ją w dniu 1 stycznia 1991 r., nie stanowi argumentu upoważniającego także Rzeczpospolitą Polskę do stosowania obniżonej stawki podatku VAT do wskazanych towarów.

26 Komisja zasadniczo twierdzi, że ze względu na swój ratio legis art. 115 dyrektywy 2006/112, który odpowiada art. 28 ust. 2 lit. d) szóstej dyrektywy, zmienionej dyrektywą Rady 92/77/EWG z dnia 19 października 1992 r. (Dz.U. L 316, s. 1), jest skierowany wyłącznie do państw członkowskich, które należały do Wspólnoty Europejskiej w chwili przyjęcia dyrektywy 92/77, i w drodze odstąpienia upoważnia te ostatnie do utrzymania obniżonych stawek podatku VAT, pod warunkiem że wskazane stawki były stosowane w owych państwach członkowskich w dniu 1 stycznia 1991 r. (zob. podobnie wyrok z dnia 11 października 2001 r. w sprawie C-267/99 Adam, Rec. s. I-7467, pkt 34).

27 Podkreśla ona, że Rzeczpospolita Polska nie figurowała wśród państw członkowskich w chwili przyjęcia dyrektywy 92/77 oraz że akt przystąpienia nie stanowi, iż to państwo

członkowskie może korzystać z przepisów przejściowych przewidzianych w art. 114 i 115 dyrektywy 2006/112 (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-169/00 Komisja przeciwko Finlandii, Rec. s. I-2433, pkt 30).

28 Pomocniczo Komisja twierdzi, że warunki stosowania art. 115 dyrektywy 2006/112 w każdym razie nie zostały spełnione.

29 Po pierwsze, w dniu 1 stycznia 1991 r. podatek ustanowiony ustawą z dnia 16 grudnia 1972 r. o podatku obrotowym (tekst jednolity Dz.U. z 1983 r., nr 43, poz. 191), ze zmianami (zwaną dalej „ustawą z dnia 16 grudnia 1972 r.”) nie stanowi podatku VAT w rozumieniu art. 115 dyrektywy 2006/112.

30 Po drugie, w dniu 1 stycznia 1991 r. Rzeczpospolita Polska nie stosowała obniżonej stawki na omawiane wyroby.

31 Rzeczpospolita Polska uważa, że zgodnie z prawem Unii, a w szczególności z art. 115 dyrektywy 2006/112, jest ona uprawniona do utrzymania w mocy obniżonej stawki podatku VAT na sporne wyroby i że dopuszczalność stosowania tej stawki wzmacniają względy społeczne, które są zbite z ogólnymi celami Unii.

32 Rzeczpospolita Polska podkreśla, że chociaż sytuacja polityczna państwa członkowskiego w czasie negocjowania warunków akcesji może skłonić owe państwo do wskazania *expressis verbis* w traktacie akcesyjnym kategorii zwolnień podatkowych, które są szczególnie ważne społecznie lub które są szczególnie głośno dyskutowane przed akcesją, nie może to jednak dowodzić tezy o braku możliwości stosowania art. 115 dyrektywy 2006/112 przez państwo członkowskie, które nie przeniósł ich treści do postanowień aktu przystąpienia.

33 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że w Polsce w dniu 1 stycznia 1991 r. obowiązywała obniżona stawka podatku na sprzedaż towarów, w tym ubrań i obuwia dla dzieci, na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. Konstrukcja podatku VAT w Polsce, wprowadzonego następnie od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 1993 r., nr 11, poz. 50), ze zmianami, jest bardzo zbliżona do obowiązującej w Unii, ponieważ była na niej wzorowana. Rzeczpospolita Polska nadal więc stosowała obniżoną stawkę 7% na te towary. W ten sposób spełnia przesłanki stosowania art. 28 ust. 2 lit. d) szóstej dyrektywy, a w konsekwencji – art. 115 dyrektywy 2006/112, niezależnie od okoliczności, że omawiany przepis nie został powtórzony w akcie przystąpienia.

34 Argument Komisji oparty na tym, że akt przystąpienia nie zawiera przepisów odpowiadających treści art. 115 dyrektywy 2006/112 w odniesieniu do spornych towarów, choć zawiera takie przepisy odnoszące się do stosowania obniżonej stawki podatku na usługi restauracyjne i budownictwa mieszkaniowego, jest argumentem *a contrario*, którego nie można przyjąć. Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej z okoliczności, że określone przepisy wskazujące towary i usługi objęte obniżoną stawką podatku VAT na podstawie odstępstw od przepisów szóstej dyrektywy zostały powtórzone w postanowieniach aktu przystąpienia, nie można wywodzić, iż inne towary i usługi, wskazane wyjątkowo w przepisach prawa wtórnego, nie mogą być objęte taką stawką. Przeniesienie przepisów prawa wtórnego do aktu przystąpienia może mieć jedynie znaczenie deklaratoryjne.

35 Uznanie, że „nowe” państwa członkowskie nie mogą stosować art. 115 dyrektywy 2006/112, doprowadziłoby do uprzywilejowania „starych” państw członkowskich. Znaczne różnice w wysokości opodatkowania – oznaczające 10% różnicy w opodatkowaniu podatkiem VAT – powodują różnice w cenie tych samych towarów w poszczególnych państwach członkowskich, co zgodnie z motywami czwartym i siódmym omawianej dyrektywy oznacza

zak?ócenie konkurencji wewn?trzewspólnotowej.

36 Rzeczpospolita Polska podnosi, ?e utrzymanie w mocy obni?onej stawki podatku VAT jest dopuszczalne ze wzgl?dów spo?ecznych, które s? zbie?ne z celami Unii, obejmuj?cymi nie tylko wzrost gospodarczy, lecz tak?e post?p spo?eczny.

37 Celem odst?pstw od przepisów dyrektywy 2006/112 jest – jak wynika z jej motywu szóstego oraz z orzecznictwa – zredukowanie w jak najwi?kszym stopniu negatywnych skutków zbyt restrykcyjnej harmonizacji dla gospodarki i spo?ecze?stwa (zob. analogicznie wyroki: z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie C?251/05 Talacre Beach Caravan Sales, Zb.Orz. s. I?6269, pkt 22; z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie C?309/06 Marks & Spencer, Zb.Orz. s. I?2283, pkt 24).

38 W tym zakresie Rzeczpospolita Polska przypomina, ?e od etapu procedury administracyjnej podkre?la?a, i? utrzymanie obni?onych stawek podatku VAT na sporne wyroby jest niezwykle wa?ne nie tylko z punktu widzenia jej rozwoju gospodarczego, lecz przede wszystkim z punktu widzenia skutecznego stymulowania przyrostu naturalnego w Polsce.

Ocena Trybuna?u

39 Jest bezsporne, ?e w momencie up?ywu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii Rzeczpospolita Polska stosowa?a obni?on? stawk? podatku VAT w wysoko?ci 7% do spornych towarów oraz ?e nie nale?a?y one do kategorii towarów i us?ug wymienionych w za??czniku III do dyrektywy 2006/112, które zgodnie z art. 98 owej dyrektywy s? jedynymi, do których mog? mie? zastosowanie obni?one stawki. Jest równie? bezsporne, ?e akt przyst?pienia nie przewiduje odst?pstwa w tym zakresie.

40 Rzeczpospolita Polska podnosi jednak, ?e to opodatkowanie wed?ug obni?onej stawki mo?e by? dopuszczone na podstawie art. 115 dyrektywy 2006/112. Komisja twierdzi zasadniczo, ?e ów przepis ma zastosowanie wy??cznie do pa?stw cz?onkowskich, które nale?a?y do Wspólnoty w chwili przyj?cia dyrektywy 92/77, a pomocniczo, ?e warunki stosowania wspomnianego art. 115 nie s? spe?nione w niniejszej sprawie.

41 Tytu?em wst?pu nale?y przypomnie?, ?e art. 115 dyrektywy 2006/112 jest przepisem przej?ciowym, pierwotnie wprowadzonym w szóstej dyrektywie jako art. 28 ust. 2 lit. d) dyrektyw? 92/77, który w drodze odst?pstwa upowa?nia pa?stwa cz?onkowskie, które zosta?y zobowi?zane do dostosowania ich systemu podatku VAT do liczby i poziomu zharmonizowanego podatku VAT, do utrzymania obni?onych stawek podatku VAT, jakie maj? zastosowanie do okre?lonych towarów i us?ug, pod warunkiem ?e owe stawki mia?y zastosowanie w tych pa?stwach cz?onkowskich w dniu 1 stycznia 1991 r. Je?li zatem chodzi o re?im o charakterze wyj?tkowym i przej?ciowym, art. 115 dyrektywy 2006/112 powinien podlegaa? ?cis?ej wyk?adni (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie C?462/05 Komisja przeciwko Portugalii, Zb.Orz. s. I?4183, pkt 54).

42 W tym wzgl?dzie wystarczy stwierdzi?, ?e odst?pstwo przewidziane we wskazanym art. 115 zale?y od spe?nienia dwóch kumulatywnych przes?anek. Pierwsza wymaga, aby dane pa?stwo cz?onkowskie w dniu 1 stycznia 1991 r. stosowa?o podatek VAT w rozumieniu dyrektywy 2006/112 lub przynajmniej aby system opodatkowania posiada? te same cechy co wspólny system podatku VAT. Druga wymaga, aby w ramach tego? opodatkowania dostawa towarów i ?wiadczenie us?ug, o których mowa w omawianym artykule, podlega?y w dniu 1 stycznia 1991 r. obni?onej stawce.

43 W odniesieniu do pierwszej przes?anki Rzeczpospolita Polska wskaza?a, ?e wprowadzi?a wspólny system podatku VAT do ustawodawstwa krajowego dopiero ustaw? o podatku VAT. Nale?y zatem zbada?, czy polski podatek przewidziany przez ustaw? z dnia 16 grudnia 1972 r. w

wersji, jaka obowiązuje w dniu 1 stycznia 1991 r., może być uważany przynajmniej za podatek równoważny podatkowi VAT.

44 W tym względzie należy przypomnieć, że zasada wspólnego systemu podatku VAT zasadza się na zastosowaniu do towarów i usług, a do etapu sprzedaży detalicznej, powszechnego podatku konsumpcyjnego ściśle proporcjonalnego do ceny towarów i usług, niezależnie od ilości transakcji, jakie mają miejsce w procesie produkcji i dystrybucji poprzedzającym etap, na którym podatek jest pobierany. Jednakże każda transakcja podlega podatkowi VAT dopiero po odjęciu kwoty podatku VAT poniesionego bezpośrednio w różnych składnikach kosztów. Mechanizm odliczeń został określony w ten sposób, że podatnicy są uprawnieni do odliczenia od podatku VAT, który zobowiązani są zapłacić, kwot podatku VAT naliczonych od towarów lub usług z tym skutkiem, że ów podatek na każdym etapie obciąża jedynie wartość dodaną i ostatecznie ponosi go konsument końcowy (zob. wyrok z dnia 3 października 2006 r. w sprawie C-475/03 Banca popolare di Cremona, Zb.Orz. s. I-9373, pkt 21, 22).

45 Trybunał wyjaśnił, jakie są zasadnicze cechy podatku VAT. Pomijając kilka różnic redakcyjnych, z orzecznictwa wynika, że są cztery takie cechy: powszechne stosowanie podatku VAT do czynności, których przedmiotem są towary lub usługi; ustalenie jego kwoty w sposób proporcjonalny do ceny otrzymanej przez podatnika jako świadczenie wzajemne za dostarczone towary lub usługi; pobór podatku na każdym etapie procesu produkcji i dystrybucji, w tym na etapie sprzedaży detalicznej, niezależnie od ilości wcześniejszych transakcji; odliczenie od podatku VAT należnego od podatnika kwot zapłaconych na poprzednich etapach procesu produkcji i dystrybucji, co oznacza, że podatek na danym etapie stosuje się wyłączenie do wartości dodanej na tym etapie oraz że końcowe obciążenie podatkowe ponosi ostatecznie konsument (zob. ww. wyrok w sprawie Banca popolare di Cremona, pkt 28; a także wyrok z dnia 11 października 2007 r. w sprawach połączonych C-283/06 i C-312/06 KÖGÁZ i in., Zb.Orz. s. I-8463, pkt 37).

46 Wystarczy, żeby podatek nie wykazywał jednej ze wskazanych zasadniczych cech, aby nie mógł być uznany za podatek równoważny podatkowi VAT (zob. podobnie postanowienie z dnia 5 lutego 2009 r. w sprawie C-119/08 UAB Mechel Nemunas, pkt 37).

47 W niniejszym wypadku, jeżeli chodzi o drugą zasadniczą cechę podatku VAT, należy stwierdzić, że podczas gdy podatek VAT jest pobierany w związku z każdą kolejną czynnością na etapie sprzedaży, a jego kwota jest proporcjonalna do ceny dostarczonych towarów lub usług (ww. wyrok w sprawie KÖGÁZ i in., pkt 39), to z art. 4 i 5 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. wynika, iż, wprost przeciwnie, polski podatek obowiązujący w dniu 1 stycznia 1991 r. był oparty na obrocie brutto osiągniętym przez podatnika w danym okresie.

48 Jako że polski podatek był obliczany na podstawie obrotu za dany okres, nie było możliwe precyzyjne ustalenie kwoty tego podatku ewentualnie przeniesionego na klienta w związku z każdą sprzedażą towaru, tak że nie jest spełniona przesłanka proporcjonalności tej kwoty do ceny pobieranej przez podatnika (zob. ww. wyrok w sprawie KÖGÁZ i in., pkt 40).

49 Następnie, w odniesieniu do czwartej zasadniczej cechy podatku VAT, należy wskazać, że wspólnotowy mechanizm podatku VAT przewiduje odliczenie od należnego podatku VAT podatku podlegającego zapłacie lub zapłaconego od wszelkich towarów lub usług wykorzystywanych do celów czynności opodatkowanych, tak aby podatek obejmował tylko wartość dodaną na danym etapie produkcji lub dystrybucji. Tymczasem z informacji dostarczonych przez strony w odpowiedzi na pytania pisemne, które skierował do nich Trybunał, oraz dyskusji, która miała miejsce podczas rozprawy, wynika jednak, że ustawa z dnia 16 grudnia 1972 r. nie przewidywała prawa do odliczenia podatku naliczonego, lecz jedynie dopuszczała odliczenie od ogólnego podatku

należnego obciążenia obrót podatków naliczonych obciążających określone materiały lub określone surowce. Podatek ten miał więc zastosowanie nie do wartości dodanej towarów lub usług, lecz do określonej kwoty uzyskanych przychodów.

50 Rzeczpospolita Polska podnosi jednak, że § 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 kwietnia 1990 r. (Dz.U. z 1990 r., nr 27, poz. 156) co do zasady zwalnia z podatku obrotowego obrót ze sprzedaży wyrobów zaopatrzeniowych, inwestycyjnych i kooperacyjnych.

51 Prawdziwe jest twierdzenie, że istnienie różnic w zakresie metody, według której obliczane jest odliczenie podatku zapłaconego, nie pozbawia owego podatku zasadniczej cechy podatku VAT, jeżeli wspomniane różnice mają raczej charakter techniczny i nie stanowią przeszkody, aby omawiany podatek działał w istocie w taki sam sposób jak podatek VAT. Jednocześnie jest inaczej w wypadku podatku nakładanego na działalność produkcyjną w taki sposób, że nie jest pewne, iż zostanie on ostatecznie poniesiony przez końcowego konsumenta, jak to ma miejsce w wypadku podatku konsumpcyjnego takiego jak podatek VAT (www. wyrok w sprawie Banca popolare di Cremona, pkt 31).

52 Tymczasem w niniejszej sprawie, w szczególności z powodu nieprzejrzystego funkcjonowania różnych zwolnień lub opodatkowania kaskadowego, nie istnieje jakkolwiek pewno, że obciążenie polskim podatkiem obrotowym ostatecznie było ponoszone przez końcowego konsumenta w sposób charakterystyczny dla podatku konsumpcyjnego takiego jak podatek VAT, ani też, że prowadziło ono do takiego samego rezultatu.

53 Z powyższych rozważań wynika, że podatek obrotowy mający zastosowanie w Polsce w dniu 1 stycznia 1991 r. nie odpowiada zasadniczym cechom podatku VAT.

54 Ponieważ w dniu 1 stycznia 1991 r. Rzeczpospolita Polska nie stosowała podatku VAT w rozumieniu dyrektywy 2006/112 ani systemu opodatkowania wykazującego zasadnicze cechy podatku VAT, nie zostały spełnione przesłanki stosowania art. 115 dyrektywy 2006/112.

55 Wynika z tego, że Rzeczpospolita Polska powinna była stosować standardowe stawki podatku VAT do omawianych wyrobów.

56 Wreszcie, w odniesieniu do intencji Rzeczypospolitej Polskiej, aby podnieść autonomiczny argument obrony, według którego stosowanie obniżonej stawki podatku VAT do spornych towarów ma na celu stymulowanie przyrostu naturalnego w Polsce i przyczynia się do przyspieszenia tempa wzrostu gospodarczego w duchu strategii lizbońskiej, wystarczy stwierdzić, że taki argument natury społeczno-politycznej wprowadzić może ewentualnie uzasadniać wprowadzenie przez Radę Unii Europejskiej odstępstwa w drodze zmiany dyrektywy 2006/112, jednakże z prawnego punktu widzenia w ramach niniejszej skargi o uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego nie może uzasadniać naruszenia przez to państwo członkowskie przepisów art. 98 ust. 2 dyrektywy 2006/112.

57 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że stosując obniżoną stawkę podatku VAT w wysokości 7% w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy 2006/112 w związku z jej załącznikiem III.

W przedmiocie kosztów

58 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie

Rzeczypospolitej Polskiej kosztami postępowania, a Rzeczpospolita Polska przegrała sprawę, należy obciążać ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Stosując obniżoną stawkę podatku od wartości dodanej w wysokości 7% w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z jej załącznikiem III.**

2) **Rzeczpospolita Polska zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy

* Język postępowania: polski.